

ANITA ŠOJAT*

**SUVREMENI OBLIK POUČAVANJA
KVIZ – TKO ŽELI DOBITI PETICU**

Kviz «Tko želi dobiti peticu» suvremeni je oblik poučavanja kojim se provodi učenje kroz igru i iskustveno učenje. Pokazuje kako se gradivo jezika, medijske kulture, lektire, jezičnog izražavanja i književnosti može usustaviti produktivnim prestrukturiranjem i usvajati na djeci zanimljiv i neformalan način. U pripremi kviza dobro je posvetiti veliku pozornost pitanjima koja trebaju biti zanimljiva, zahtjevna i osobita. Kviz razvija učeničku pozornost i usredotočenost, sposobnost slušanja, učeničku samostalnost i jača samopouzdanje i sigurnost.

Ključne riječi: suvremeni oblik poučavanja, kviz, produktivno prestrukturiranje, učenje kroz igru, pitanja

UVOD

Nerijetko smo svjedoci učeničkih priča kako ne vole neki predmet i nisu zadovoljni monotonijom sati koje im učitelj pripremi. Škola im je dosadna, izazovi nastave nisu im dovoljni da bi se osjećali korisnima i kreativnima.. Nemotivirani su, umorni i nezainteresirani. U drugom slučaju svjedoci smo i onih primjera u kojima se ti isti učenici pretvaraju u nastavne subjekte željne znanja, učenja i rada s učiteljem-prijateljem i suradnikom koji pokušava svoju nastavu aktualizirati koliko je to moguće, osmisliti nove, učenicima nepoznate, a zanimljive načine poučavanja. U stvaralačko-kreativnom ozračju, čiji je inicijator učitelj, oni valjaju brda i stvaraju nove svjetove, ako im učitelj to dopusti. Na vidjelo izlaze sve učeničke sposobnosti – i one učiteljskom oku poznate i vidljive i one koje se oslobađaju novijim, suvremenijim metodama poučavanja. Zadaća je nastavnika, između ostaloga, i pronalaženje novih oblika poučavanja. Hrvatski nacionalni obrazovni standard koji u naše škole ulazi već sljedeće godine, a ove se školske godine pokusno provodi u 48 škola ističe:*

Cilj obrazovanja je, osim kvalitetnog stjecanja trajnog znanja, **razvijanje sposobnosti učenika za aktivno i kreativno korištenje stečenog znanja**, kao osnove za kasnije školovanje i cjeloživotno učenje u uvjetima stalnih znanstveno-tehnoloških i društvenih promjena.

Zagovara poučavanje koje se ne temelji samo na riječima, već takvo poučavanje koje daje i stvara prostore za življenje određenih pozitivnih iskustava. Učenicima već tijekom njihova odgoja i obrazovanja treba omogućiti ona iskustva koja se kasnije traže u životu odraslih: iskustvo

---

* Anita Šojat, učiteljica savjetnica, OŠ Ljudevita Gaja, Osijek

odgovornosti, pravednosti, solidarnosti, odlučivanja, dosljednosti i suradnje; sposobnosti prosuđivanja, razmišljanja, promatranja i samostalnoga djelovanja; otkrivanja vlastitih talenata, prihvaćanja drugih i drugačijih.

Kviz *Tko želi dobiti peticu* primjer je suvremenog oblika poučavanja. Nastao je po uzoru na popularni kviz *Tko želi biti milijunaš*. Prilagođen je uvjetima razrednog odjela i zahtjevnijim školskim nastavnim sredstvima i pomagalicama.

Cilj je nastavnoga sata na kojem se kviz izvodi ponoviti i usustaviti spoznaje iz jezika, pravopisa, književnosti, medijske kulture, lektire i jezičnog izražavanja koje su učenici usvajali tijekom školske godine produktivnim prestrukturiranjem gradiva – na zabavan i učenicima prihvatljiv način. Proširene funkcionalne zadaće izuzetno su važne jer razvijaju učeničku pozornost i usredotočenost, sposobnost slušanja, učeničku samostalnost te jačaju samopouzdanje i sigurnost.

Kviz se može organizirati, a pitanja kreirati i za usustavljanje nastavne cjeline iz bilo kojeg područja hrvatskoga jezika, ali i drugih predmeta. Uspješan je i onaj koji se izvodi nakon pročitane književnoga djela za lektiru.

Kviz učeniku može donijeti pravo bogatstvo jer glavna su nagrada natjecatelju koji uspije odgovoriti na svih dvanaest pitanja petice iz područja jezika, književnosti, medijske kulture, lektire i jezičnog izražavanja. Nagrada je velika, budući da pitanja pokrivaju cijelo područje predmeta, ali i zbog motivacije za igru koja zahtijeva vrijeme za ponavljanje gradiva i što bolju pripremljenost za kviz.

OBJAŠNJENJE PRAVILA

ODABIR SKUPINA

Prije igre nastavnica/nastavnik će objasniti učenicima pravila igre.

U kvizu sudjeluju svi učenici u razrednom odjelu koji je podijeljen u tri skupine, a one imaju oznake A, B i C. Imena učenika i oznake skupina prikazuju se učenicima prije igre. Slučajnim odabirom nastavnica najavljuje prvu skupinu, primjerice skupinu B. Učenici koji se nalaze u toj skupini izlaze pred razred i sjedaju na stolice koje su poredane polukružno.

IZBORNA IGRA NAJBRŽI PRST

Nastavnica/nastavnik najavljuje izbornu igru – NAJBRŽI PRST. Pokazuje zadatak, a učenici svoje odgovore upisuju na listić s unaprijed napisanim pitanjem. Kako će nastavnica/nastavnik izvesti izbornu igru da bi sve bilo pošteno? Listiće sa zadatkom daje učenicima okrenute, a učenici ih drže u rukama dok ona/on ne prikaže i pročita pitanje i da znak za rješavanje. Onaj učenik koji najbrže riješi zadatak svoj listić stavlja na stol, a drugi učenici prema redosljedu završetka slažu svoje listiće na onaj prvi. Učenik koji je najbrže točno riješio zadatak, odgovarat će na dvanaest pitanja i natjecat će se za odlične ocjene.

Kada učenik iz prve skupine završi natjecanje, na redu je druga skupina. Svi učenici iz skupine B odlaze na svoja mjesta, a njihova zauzimaju novi natjecatelji. Dakle, iz svake skupine natjecat će se samo jedan učenik/učenica, ali će svi učenici imati priliku biti odabrani.

PRIMJERI PITANJA ZA IZBORNU IGRU *NAJBRŽI PRST* (5. razred)

1. Poredaj padeže!
a) vokativ
b) genitiv
c) instrumental
d) lokativ
TOČAN POREDAK: b), a), d), c)
2. Poredaj zadane riječi ovim redosljedom: PRIDJEV – ZAMJENICA – GLAGOL – IMENICA
a) Taj
b) Pametnjaković
c) Pametan
d) Pametovati
TOČAN POREDAK: c), a), d), b)
3. Poredaj rečenice prema broju predikata - od rečenice s najmanjim brojem predikata do rečenice s najvećim brojem predikata.
a) Ante je odlučio odrasti.
b) Kuham i pjevam.
c) Dječaci su šutali loptu, vikali i navijali.
d) Uči, jedi, spavaj, spremaj sobu!
TOČAN POREDAK: a), b), c), d)

GLAVNA IGRA

Učenik zauzima svoje mjesto koje se nalazi nasuprot nastavničina/nastavnikova stola tako da je poluokrenut ostatku razrednog odjela.

Nastavnica/nastavnik će razgovarati s natjecateljem/natjecateljicom: Što radiš u slobodno vrijeme? Koje je tvoje omiljeno jelo? Što misliš o školskom prostoru? Što bi ti učinio/učinila za školu da si ravnatelj/ravnateljica? Što bi izabrao/izabrala za svoj izborni predmet? Važno je da se učenik-natjecatelj i

nastavnica/nastavnik užive u svoje uloge jer se na taj način ostvaruje i dramatizacija aktualne životne situacije.

Nastavnica/nastavnik je unaprijed pripremio/pripremila pitanja koja će prikazivati preko LCD projektor. Pitanja se mogu pojedinačno napisati i na grafo-prozirnice, no, učenicima su suvremenija sredstva i pomagala (prijenosno računalo i LCD projektor) draža i fascinantnija. Nakon uvodnog razgovora o učeniku/učenici, nastavnica/nastavnik pokazuje prvo pitanje i čita ga. Pitanja se pokazuju preko LCD projektor na projekcijsko platno jer ih moraju odlično vidjeti svi učenici u razrednom odjelu. Ako je učenik odgovorio točno, nastavnica/nastavnik će pokazati drugo pitanje i tako redom.

PRAGOVI

Kviz *Tko želi dobiti peticu* ima dvanaest pitanja i četiri praga: za dovoljnu, dobru, vrlo dobru i odličnu ocjenu. Ocjene niže od odlične upisivat će se u imenik samo ako je to želja natjecatelja/natjecateljice. Na svako pitanje učeniku/učenici su ponuđena četiri odgovora, a samo je jedan od njih točan. Dokle god učenik daje točne odgovore, ima pravo otvarati nova pitanja dok ne dođe do posljednjega. Kad ponudi netočan odgovor, igra je za njega završena.

Kad učenik odgovori na šesto pitanje, prešao je prag za dovoljnu ocjenu. Osmo i deveto pitanje prag su za dobru ocjenu, deseto i jedanaesto za vrlo dobru, a ako odgovori na svih dvanaest pitanja zaslužio je ocjenu odličan iz jezika, književnosti, medijske kulture, lektire i jezičnog izražavanja. Pragovi ispod petice postoje da bi se učenik orijentirao, ali mu nastavnica/nastavnik ne upisuje ocjenu nižu od vrlo dobre jer je ipak u pitanju igra, a nitko se ne voli igrati opterećen.

PITANJA

Nastavnica/nastavnik mora pripremiti najmanje tri skupine pitanja jer toliko se skupina stigne natjecati na jednom školskom satu, ako nitko od učenika ne ispadne prerano. Ako se to ipak dogodi, nastavnica/nastavnik mora imati pripremljenu i četvrtu skupinu pitanja. Pitanja se sastavljaju po načelu od jednostavnijeg k složenijem. Primjenjuju se pitanja s višestrukim izborom odgovora. Ne trebaju biti laka, ali ni preteška. Posebno će biti zanimljiva ona koja nisu postavljena doslovce, već imaju šarma i učenicima su zanimljiva pa ih potiču na razmišljanje i povezivanje – unutarpredmetnu korelaciju. Dojmljiva i osobita pitanja učenici će lakše zapamtiti i naučiti. Nastavnica/nastavnik bi sama/sam trebala/trebao kreirati pitanja budući da najbolje može procijeniti stupanj težine pitanja u pojedinom razrednom odjelu. Ona/on najbolje zna što njezini/njegovi učenici znaju, što ne znaju i koliko će im pojedina pitanja biti laka odnosno, teška.

PRIMJERI PRVE SKUPINE PITANJA (usustavljanje gradiva na kraju 5. razreda)

1. Kad se lijepo dotjeraš i kreneš u goste, a ne najaviš se domaćinu, moglo bi ti se dogoditi da poljubiš...

- a) zvono
- b) prijateljicu
- c) vrata**
- d) kuću

2. Koja riječ nije posvojni pridjev?

- a) dječakova
- b) njegov**
- c) bolnička
- d) gospodska

3. Glumci na sceni, osim pravilne dikcije, moraju skrbiti:

- a) o rukama i nogama
- b) o frizuri
- c) o cipelama
- d) o mimici i gestama**

4. Kako se pravilno piše ime države
SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA?

- a) Savezna republika Njemačka
- b) savezna republika Njemačka
- c) Savezna Republika Njemačka**
- d) Savezna Republika njemačka

5. Od najboljeg je postao najgori učenik, a sve zbog ljubavi. On je:

- a) Mario u Zagrebu**
- b) Koko u Parizu
- c) Boka u Budimpešti
- d) Jankec u Zagrebu

6. U kojoj je rečenici pravilno napisana neodređena zamjenica?

- a) Mama mi za ništa ne prigovara.
- b) Mama ni za šta ne prigovara.
- c) Mama mi ni za što ne prigovara.**
- d) Mama mi zaništa ne prigovara.

7. Koje su godine snimljeni prvi filmovi *Ulazak vlaka u stanicu* i *Izlazak radnika iz tvornice*?

- a) 1795.
- b) 1695.
- c) 1895.**
- d) 1995.

8. Jutarnji list, Glas Slavonije i Večernji list su:

- a) mjesečnici
- b) tjednici
- c) dnevni**
- d) godišnjaci

9. Koja je vrsta rime u zadanim stihovima?

*Ovo je svijetli kraj tišina,
tu rijeka njiše potopljene
Oblake, stabla, strme stijene
nebo modro sa visina.*

- a) unakrsna (abab)
- b) obgrljena (abba)**
- c) parna (aabb)
- d) isprekidana (abcba)

10. Rečenica *Klicalo se pobjedniku* je:

- a) besubjekt**
- b) neoglagoljena
- c) s neizrečenim subjektom
- d) s više subjekata

11. Koliko pravopisnih pogrješaka ima u zadanoj rečenici?

Mene su donjeli iz ravne slavonske, iz Osjeka, kad sam bijo jako mali.

- a) pet
- b) tri
- c) jedna
- d) četiri**

12. Što ne treba bacati pred svinje?

- a) napoj
- b) bisere**
- c) lubenice

d) travu

PRIMJERI PRVE SKUPINE PITANJA
(lektira Milivoj Matošec: Strah u Ulici lipa)

1. Smislio je ime od kojega će se neprijateljima lediti krv u žilama. On je:

a) Praporac

b) Veslonožac

c) Mungos Nevada

d) Cvrkutalo

2. Koga je društvo iz Ulice lipa proglasilo poštarom?

a) Laticu

b) Šapicu

c) Alkibijada

d) Cvrkutala

3. Kako se pravim imenom zove Mungos?

a) Zvonko

b) Stanko

c) Matko

d) Darko

4. Iz kojih je predmeta Mungos imao jedinice?

d) matematike i hrvatskoga jezika

e) engleskoga jezika i povijesti

f) matematike i fizike

d) zemljopisa i matematike

5. Tko je Tugoljub Prvi?

a) starac

b) pisac

c) liječnik

d) mladić

6. Kako Veliki Tom zove svoju nećakinju?

a) Kišica

b) Slatkica

c) Pahuljica

d) Mrvica

7. Zašto Mungos misli da ga mama i tata ne vole?

a) zato što su otišli na more bez njega

b) zato što mu ništa ne kupuju

c) zato što su stalno na poslu

d) zato što mu ne vjeruju

8. Zašto je Veliki Tom mogao tako dobro razumjeti Mungosa?

a) zato što je liječnik

b) zato što mu je dugogodišnji prijatelj

c) zato što je i sam pobjegao od kuće

d) zato što je psiholog

9. S koja dva epiteta pisac najčešće opisuje Mungosa?

a) strašan i opasan

b) krivonog i dugonog

c) nesretan i napušten

d) pametan i hrabar

10. Tko se krije u opisu?

"Uvijek je bio kolovođa, ovan predvodnik..."

a) Praporac

b) Veliki Tom

c) Veslonožac

d) Cvrkutalo

11. Tko je i kome izgovorio ove riječi?

- Dobro si učinio - reče dječaku. - Učinio si najbolje što se moglo učiniti. Nakon ovoga, ... uvijek ću ti skinuti šešir.

a) Veliki Tom Latici

b) Mungos Šapici

c) Praporac Mungosu

d) Veliki Tom Šapici

12. Koje književno djelo nije napisao Milivoj Matošec?

a) Tiki traži neznanca

b) Domaća zadaća

c) Posada oklopnog vlaka

d) Suvišan u Svemiru

PRIMJERI PRVE SKUPINE PITANJA

(nastavna cjelina – Lik u književnom, filmskom i dramskom djelu)

1. Koju osobinu ne bi preporučio ni sebi ni drugima?

a) strpljivost

b) brižnost

c) podmuklost

d) poslušnost

2. Zašto je djevojčica Srna, glavni lik Šimunovićeve pripovijetke, željela protrčati ispod duge?

a) da bi se okupala u jezeru

b) da bi postala muško

c) da bi se udebljala

d) da bi naučila pjevati

3. Likovi u književnom djelu mogu biti:

a) muški i ženski

b) stariji i mlađi

c) mršavi i debeli

d) glavni i sporedni

4. Kakav umire čovjek iako uči cijeli život?

a) bezbrižan

b) pametan

c) lud

d) lijen

5. Kad se na jednom mjestu nađu Latica, Veslonožac, Praporac, Cvrkutalo, Šapica i Mungos u blizini je i ...

a) Milivoj Matošec

b) Ivan Kušan

c) Grigor Vitez

d) Dinko Šimunović

6. Koja je Bokina osobina vidljiva u citatu?

"Nemeček će biti moj pomoćnik i točka. Tko jednu jedinu riječ izusti protiv njega, bit će stavljen pred vojni sud."

a) hrabrost

b) dobrotu

c) odlučnost

d) umišljenost

7. Koji se lik krije u zadanom opisu?

"... nije visok, jedva mu je metar i dvadeset od prljavog nokta na otečenom nožnom palcu do smrdljivog čuperka na vrhu jajolike glave..."

a) Smeć

b) Krcko

c) Mljacko

d) Eko Eko

8. Osobinu čovjeka koji *nasjeda na sve i svašta* nazivamo:

a) nepovjerljivost

b) netolerantnost

c) naivnost

d) maštovitost

9. Ako su u romanu glavni likovi djeca, a radnja je jednostavna, uzbudljiva i napeta tada je roman:

d) kriminalistički

b) dječji

c) znanstvenofantastični

e) pustolovni

10. Što nije zajedničko E.T.-iju i Eku Eku?

a) govor

b) dobar odnos sa zemaljskom djecom

c) nestvarnost

d) neobičan izgled

11. Kad se na jednom mjestu nađu vile i vještice, a povede se borba između Dobra i Zla, govorimo o...

a) basni

b) crtici

c) romanu

d) bajci

12. Koji izraz nije u funkciji karakterizacije i opisa lika?

a) dijalog

b) rima

c) portret

d) pejsaž

POMOĆ

Na putu do dvanaestoga pitanja učenik/učenica ima na raspolaganju dvije pomoći: *pitaj razred* i *pogledaj u knjigu*. Kada učenik/učenica zatraži pomoć razrednog odjela, nastavnica/nastavnik čita pitanje i zatim slijedi glasovanje. Učenici koji se odluče za odgovor a) dižu ruke, a nastavnica/nastavnik prebrojava koliko ih ima. Tako će ponoviti postupak za preostale odgovore i onda obavijestiti učenika/učenicu o tome kako je razredni odjel glasovao. Druga je pomoć *pogledaj u knjigu*. U jednoj minuti učenik može potražiti točan odgovor u knjizi ili bilježnici. Budući da je vrijeme za traženje odgovora kratko, knjige moraju biti unaprijed pripremljene.

KRAJ IGRE

Školsko zvono označava kraj igre. Igra se prekida i ne smatra se nezavršenom i onda kada natjecatelj/natjecateljica još uvijek ima pravo odgovarati na pitanja. Igra se nastavlja sljedeći školski sat.

LITERATURA

Hrvatski nacionalni obrazovni standard, www.mzos.hr
Tatarin-Pogačnik, Pssst, knjige govore, Profil, Zagreb, 2003.
Stantić-Kamber, Peti, Gdje žive riječi, Profil, Zagreb, 2003.

MODERN TEACHING METHODS QUIZ SHOW WHO WANTS TO GET AN A

The quiz show *Who Wants to Get an A* is a contemporary teaching method that promotes games and experiential learning. It illustrates how topics about language, expression, literature, media culture, and required reading may be productively restructured and presented in a way that is interesting yet informal. Interesting and challenging questions should be given much attention in the preparation of the quiz show. The quiz develops students' attention and focus, listening skills, independence, and boosts their self-confidence.

Key words: contemporary teaching methods, quiz show, productive restructuring, game-based learning, questions

Primljeno 7. studenoga 2005.

GRAFIČKI PRIKAZ – PITANJE I ODGOVOR
prilog 1

1 . Kad se lijepo dotjeraš i kreneš u goste, a ne najaviš se domaćinu, moglo bi ti se dogoditi da poljubiš...

a) zvono

b) prijateljicu

c) vrata

d) kuću

1 . Kad se lijepo dotjeraš i kreneš u goste, a ne najaviš se domaćinu, moglo bi ti se dogoditi da poljubiš...

a) zvono

b) prijateljicu

c) vrata

d) kuću

GRAFIČKI PRIKAZ – IZBORNA IGRA NAJBRŽI PRST – PITANJE I ODGOVOR
prilog 2

Poredaj zadane riječi ovim redosljedom:

PRIDJEV – ZAMJENICA – GLAGOL – IMENICA

a) taj

b) pametnjaković

c) pametan

d) pametovati

Poredaj zadane riječi ovim redosljedom:
PRIDJEV – ZAMJENICA – GLAGOL – IMENICA

c) pametan

a) taj

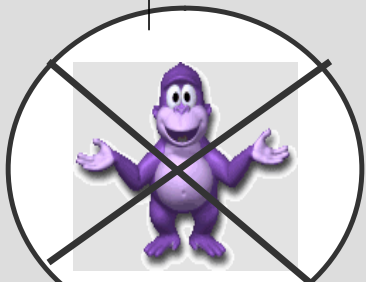
d) pametovati

b) pametnjaković

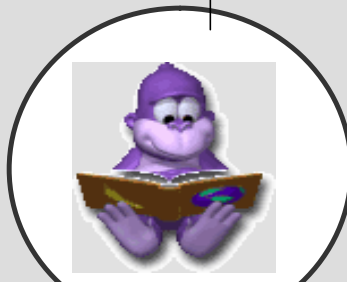
GRAFIČKI PRIKAZ – POMOĆ I PRAGOVİ

prilog 3

POMOĆ

PITAJ RAZRED

POGLEDAJ U KNJIGU

PRAGOVİ

12.	odličan (5)
11.	
10.	vrlo dobar (4)
9.	
8.	dobar (3)
7.	
6.	dovoljan (2)
5.	
4.	
3.	
2.	
1.	

RASPORED KLUPA I STOLACA U UČIONICI

prilog 4

